

Briselē, 7.7.2016.
COM(2016) 445 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 9. marta Regula
(ES) Nr. 305/2011, ar ko nosaka saskaņotus būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus
un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK**

Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 9. marta Regula (ES) Nr. 305/2011, ar ko nosaka saskaņotus būvizrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK

1. IEVADS

Būvizrādājumu regula¹ (*CPR*) aizstāj bijušo Būvizrādājumu direktīvu (*CPD*), paredzot saskaņotus nosacījumus būvizrādājumu tirdzniecībai ES. *CPR* pilnībā piemēro kopš 2013. gada jūlija.

Šajā ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, kas vajadzīgs atbilstoši *CPR* 67. panta 2. punktam, izklāstīts *CPR* īstenošanas stāvoklis, tostarp gūtā pieredze, *CPR* mērķu sasniegšanas apjoms un aspekti, kas jāuzlabo.

Šā ziņojuma pamatā esošais faktu materiāls ir iegūts no dalībvalstu un ieinteresēto personu ziņojumiem Komisijai, no dalībvalstu un galveno ieinteresēto personu regulāri saņemtajām atbildēm, galvenokārt ar padomdevējas grupas, Būvniecības pastāvīgās komitejas un tirgus uzraudzības administratīvās sadarbības grupas (*AdCO-CPR*) starpniecību, kā arī no neatkarīga pētījuma „Būvizrādājumu regulas īstenošanas analīze”, kas pabeigts 2015. gada jūlijā².

Šajā ziņojumā nav aplūkoti jautājumi, kas jau ir iekļauti konkrētajos pētījumos, Komisijas sagatavotajos ziņojumos un ziņojumos, kas vēl jāgatavo šogad. Minētais attiecas uz 2014. gada Ziņojumu par bīstamajām vielām³, Ziņojumu par deleģētajām pilnvarām, kas pieņemts 2015. gadā,⁴ un gaidāmo Ziņojumu par Eiropas Tehniskā novērtējuma organizācijas (*EOTA*) finansējumu, kas jāiesniedz līdz 2017. gada 1. janvārim⁵.

Turklāt 2017. gadā tiek plānota atbilstības pārbaude, ko attiecinās uz būvniecības nozarē piemēroto ES tiesību aktu, tostarp *CPR*, saskaņotību, kā arī uz izmaksām un ieguvumiem, kas no šiem aktiem izriet nozarei. Kas attiecas uz *CPR* ekonomisko ietekmi, ir sākts pētījums, kura rezultāti ir gaidāmi 2016. gada vasarā.

2. CPR PIEEJA

CPR mērķi

CPR galvenais mērķis ir tāds pats kā *CPD*, t. i., panākt, ka vienotais tirgus darbojas labāk un uzlabot būvizrādājumu brīvo apriti ES, būvizrādājumu tirdzniecībai noteicot saskaņotus noteikumus.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 9. marta Regula (ES) Nr. 305/2011, ar ko nosaka saskaņotus būvizrādājumu tirdzniecības nosacījumus un atceļ Padomes Direktīvu 89/106/EEK, OV L 88, 4.4.2011., 5. lpp.

² <http://bookshop.europa.eu/en/analysis-of-the-implementation-of-the-construction-products-regulation-pbET0415686/>, <http://bookshop.europa.eu/en/analysis-of-the-implementation-of-the-construction-products-regulation-pbET0415688/>, <http://bookshop.europa.eu/en/analysis-of-the-implementation-of-the-construction-products-regulation-pbET0115716/>.

³ COM(2014)511, 7.8.2014., bijis vajadzīgs atbilstoši 67. panta 1. punktam.

⁴ COM(2015)449, 16.09.2015., bijis vajadzīgs atbilstoši 61. panta 1. punktam.

⁵ Bijis vajadzīgs atbilstoši *CPR* 34. panta 2. punktam.

CPR ir arī konkrēti darbības mērķi: vienkāršot esošo sistēmu⁶, precizēt izmantotās koncepcijas un definīcijas un palielināt visas struktūras uzticamību. Visi šie mērķi veicina arī ES MVU politiku, kuras mērķis ir nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus MVU, jo īpaši mikrouzņēmumiem.

CPR pieeja palīdz īstenot Eiropas Savienības stratēģiju „Eiropa 2020”⁷ un īstenot „Būvniecības 2020”⁸ mērķus, proti būvniecības nozares un tās uzņēmumu ilgtspējīgu konkurētspēju.

CPR darbība

Uz *CPR* balstīta sistēma saskaņo būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumus, radot kopēju tehnisku terminoloģiju, kurā saskaņotās tehniskajās specifikācijās, proti, saskaņotajos standartos un Eiropas novērtējuma dokumentos (END), ir definēti būvmateriālu ekspluatācijas īpašību būtiskie raksturlielumi. Šīm tehniskajām specifikācijām jāreglamentē būvju pamatprasību joma⁹. Ja uz būvizstrādājumu attiecas saskaņots standarts¹⁰ vai tam ir izdots Eiropas tehniskais novērtējums, ražotājs šādam izstrādājumam noformē ekspluatācijas īpašību deklarāciju un pievieno *CE* zīmi.

CPR galvenajai idejai attiecībā uz būvizstrādājumu vienotā tirgus apvienošanu ir citāda ievirze, kā vispārīgajiem principiem, kas sākotnēji noteikti Padomes Rezolūcijā par jaunu pieeju tehniskai saskaņošanai un standartiem¹¹ un pēc tam pārskatīti ar Lēmumu Nr. 768/2008/EK par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu¹². Galvenās atšķirības ir:

- pilnvaru sadalījums starp ES un dalībvalstīm: ES atbild par vienotā tirgus piekļuves noteikumiem. Par būvēm piemērotajām drošības, vides un enerģijas prasībām atbild dalībvalstis;
- saskaņoti tirdzniecības nosacījumi: tā vietā, lai saskaņotu būvizstrādājumus vai tiem izvirzītās prasības, ES tiesību akti (*CPR*) paredz tikai šādu izstrādājumu tirdzniecības saskaņoto noteikumu radīšanu. Saskaņotās tehniskās specifikācijas ir paredzētas tam, lai veicinātu būvizstrādājumu brīvu apriti un uzņēmējiem dotu iespēju izmantot visas vienotā tirgus priekšrocības.

Ja ir ieviesta kopēja tehniskā terminoloģija, profesionāļiem, valstu iestādēm un būvizstrādājumu lietotājiem ir uzticama informācija, kuru izmantojot, iespējams salīdzināt izstrādājumu ekspluatācijas īpašības. Citas priekšrocības:

- izstrādājumi ir jātestē tikai vienu reizi atbilstoši kādam saskaņotajam standartam vai END;
- valstu iestādes, izmantojot saskaņotos standartus vai END, var noteikt ekspluatācijas īpašību prasības;
- būvizstrādājumu lietotāji var labāk apzināt, kādas prasības izvirzīt attiecībā uz ekspluatācijas īpašībām;

⁶ Tāpēc *CPR* tika ietverta Komisijas pastāvīgajā Kopienas tiesību kopuma atjaunināšanas un vienkāršošanas programmā un 2014. gadā iekļauta *REFIT* programmā (Normatīvās atbilstības un izpildes programmā).

⁷ http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.

⁸ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei „Būvniecības nozares un tās uzņēmumu ilgtspējīgas konkurētspējas stratēģija”, COM(2012) 433, 31.7.2012.

⁹ Kā norādīts *CPR* I pielikumā.

¹⁰ Kā definēts *CPR* 2. panta 1. punktā.

¹¹ Padomes 1985. gada 7. maija rezolūcija, OV C 136, 4.8.1985.

¹² OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.

- tirgus uzraudzība var paļauties uz vienu kopēju informācijas struktūru.

Vispārīga īstenošana

Tā kā *CPR* ievieš jaunu dokumentāciju, procedūras un saistības, minētajā regulā paredzēts pārejas periods. *CPR* pilnā apmērā ir piemērojama tikai kopš 2013. gada 1. jūlija, t. i., mazāk nekā trīs gadus pirms šā ziņojuma. Tas ir viens no iemesliem, kāpēc dažu *CPR* aspektu īstenošanu vēl nevar novērtēt pilnībā, tāpēc šis novērtējums daļēji kļūst par priekšnovērtējumu.

Pārejas perioda laikā Komisija uzsāka informācijas kampaņas, kas galvenokārt bija vērstas uz uzņēmējiem, jo īpaši MVU, kā arī valstu iestādēm un būvizstrādājumu lietotājiem¹³. Arī vairākas nozares asociācijas un valstu iestādes veica informācijas kampaņas, kas vērstas to uz attiecīgajiem dalībniekiem vai teritorijām.

Kopumā visas iesaistītās personas ir īstenojušas visus *CPR* prasītos elementus, piemēram, visā Eiropā ir ieviestas paziņotās iestādes un tehniskā novērtējuma iestādes¹⁴; dalībvalstīs ir ieviesti būvizstrādājumu informācijas punkti. Tomēr daži aspekti vēl nav īstenoti pilnā apmērā un, kā izklāstīts turpmākajās sadaļās, ir nepieciešami papildu pasākumi.

3. BŪVIZSTRĀDĀJUMU TIRDZNIECĪBAS NOTEIKUMI

Lai ES tirgū varētu laist būvizstrādājumu, ir vajadzīga ekspluatācijas īpašību deklarācija un *CE* zīme. Tās jālieto to izstrādājumu ražotājiem, uz ko attiecas saskaņotā joma¹⁵. Kā definēts *CPR*, deklarācija un zīme ir arī vienīgais veids, kā informēt¹⁶ par izstrādājumu ekspluatācijas īpašībām attiecībā uz būtiskajiem raksturlielumiem¹⁷.

Lai ar *CPR* izveidotā izstrādājumu ekspluatācijas īpašību informācijas sistēma darbotos, ir nepieciešama vienāda piemērošana. Tāpēc ES līmenī vai nu Būvizstrādājumu regulā, vai ar tās palīdzību ir jāparedz noteikumi par saskaņotiem būvizstrādājumu tirdzniecības nosacījumiem. Ja dalībvalstu valsts iestādēm būtu jāpieņem sava pieeja, tas pazeminātu konsekvenci un veicinātu vienotā tirgus sadrumstalotību.

Tomēr pretēji *CPR* principiem vairākās dalībvalstīs joprojām tiek izmantots nacionāls marķējums¹⁸. Nacionāli *ex ante* procesi vai pārbaudes, kas aptver saskaņoto jomu¹⁹, nav atļauti. Nav atļauts arī ar nacionālajām prasībām nesaistīts brīvprātīgs marķējums, jo tāds marķējums nepamatoti kavē ar *CE* zīmi marķētu būvizstrādājumu brīvu apriti, piemēram, marķējums, kas saistīts ar daudz stingrāku ekspluatācijas īpašību noturības novērtējuma un

¹³ 2012. gada jūnija konference, 2014. gada video un 2015. gada brošūra („Būvizstrādājumu marķēšana ar *CE* zīmi – ceļvedis”, <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents?tags=ce-guide>).

¹⁴ *Nando*, pieejams vietnē http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm?fuseaction=directive.notifiedbody&dir_id=33.

¹⁵ Atbilstoši 4. panta 1. punktam šajā jomā ietilpst izstrādājumi, uz kuriem attiecas saskaņotie standarti, un izstrādājumi, attiecībā uz kuriem ir izsniegti Eiropas tehniskie novērtējumi.

¹⁶ Kopš tika pieņemta Komisijas 2013. gada 30. oktobra Deleģētā regula (ES) Nr. 157/2014 par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem būvizstrādājumu ekspluatācijas īpašību deklarāciju var darīt pieejamu tīmekļa vietnē, ražotāji ekspluatācijas īpašību deklarāciju var darīt pieejamu elektroniski. Pierādījumi liecina, ka nozare šo pieeju izmanto un uzlūko pozitīvi.

¹⁷ Sk. *CPR* 4. panta 2. punktu.

¹⁸ Marķējumi (vai, vispārīgāk, procedūras, kas rada *ex ante* prasības ražotājiem), kuri izriet no nacionālām prasībām.

¹⁹ Būvju pamatprasību joma, kā norādīts *CPR* I pielikumā.

pārbaudes sistēmu, kuru izmanto ēku inspekcijas vai apdrošināšanas uzņēmumi, vai ar finanšu stimuliem saistīts marķējums.

Tas ir apstiprināts Tiesas spriedumā lietā C-100/13²⁰, kurā norādīts, ka dalībvalstīm ir jāatturas noteikt papildu prasības. Šā sprieduma piemērojamība atbilstoši *CPR* un tā plašais lietojums attiecībā uz visiem saskaņotajiem standartiem apstiprina kopējas tehniskās terminoloģijas obligāto raksturu. Tā kā saskaņotā sistēma, kas izveidota ar *CPR* vai tās palīdzību, tiek uzskatīta par pilnīgu,²¹ saskaņotajā jomā nav atstātas iespējas nekādām citām sistēmām, kas attiecas uz būvizstrādājumu tirdzniecību. Tāpēc Komisija lūdz visām dalībvalstīm pielīdzināt savas nacionālās sistēmas šiem principiem un uzmanīgi seko līdzi to veiktajām korekcijām.

Cits svarīgs daudzu ieinteresēto personu norādīts īstenošanas jautājums ir, ka informācija, kas prasīta ekspluatācijas īpašību deklarācijā un *CE* zīmē, būtiski pārklājas, radot administratīvu un finansiālu papildu slogu. 9. panta 2 punktu interpretējot elastīgi, *CE* zīmē varētu ietvert tikai vissvarīgāko informāciju un pārējo informāciju norādīt ekspluatācijas īpašību deklarācijā. Ekspluatācijas īpašību deklarācija būtu jāsniedz papīra formātā kopā ar izstrādājumu, elektroniski vai tīmekļvietnē. Tas mazinātu slogu ražotājiem, tādējādi izpildot *CPR* mērķus attiecībā uz vienkāršošanu. Komisija joprojām atbalsta šādu vienkāršotu un elastīgu risinājumu, arī tāpēc, lai nodrošinātu juridisko noteiktību ražotājiem, kas nevēlas atšķirīgas interpretācijas dalībvalsts līmenī.

4. BŪVIZSTRĀDĀJUMU INFORMĀCIJAS PUNKTI

Visas dalībvalstis ir izveidojušas būvizstrādājumu informācijas punktus (*PCPC*), kas informē par nacionālajiem noteikumiem un atbild uz nozares sūtītajiem informācijas pieprasījumiem. Eiropas Komisija publicē *PCPC* sarakstu un regulāri sasauc to sanāksmes, lai nodrošinātu attiecīgu koordināciju un apmainītos ar labāko praksi.

Tomēr nozare par *PCPC* pakalpojumiem joprojām ir relatīvi mazinformēta, un ir radušies vairāki jautājumi par centru atbildēšanas termiņiem un sniegtās informācijas kvalitāti.

Komisija apsver, kā uzlabot situāciju, tostarp iniciatīvas „Vienotā digitālā vārteja” kontekstā, kuras mērķis ir racionalizēt esošās ES un valstu platformas, kas sniedz informāciju un pakalpojumus vienotā tirgus tiesību jomā.

Paralēli Komisijas iniciatīvām dalībvalstīm ir jāturpina palīdzēt saviem *PCPC*, lai tie darbotos labāk un lai veicinātu to atpazīstamību būvniecības nozarē.

5. SASKAŅOTIE STANDARTI

Atbilstoši *CPR* 457 līdzšinējie saskaņotie standarti, kas izziņoti *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (*Oficiālajā Vēstnesī*), un vairāk nekā 2000 tos atbalstošie standarti ir šīs jomas kopējās tehniskās terminoloģijas galvenais avots. Aplēsts, ka saskaņotie standarti pašlaik aptver aptuveni 75–80 % visu būvizstrādājumu. Lielāko daļu šo standartu sāka piemērot neilgi pirms tam, kad pilnā apjomā stājās spēkā *CPR*, un tas daļēji izskaidro dažu ieinteresēto personu priekšstatu, ka atbilstoši *CPR* ir notikušas radikālas pārmaiņas.

²⁰ [http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=en&jur=C,T,F&num=c-100/13 %23](http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?td=ALL&language=en&jur=C,T,F&num=c-100/13%23).

²¹ Sk. lietas C-100/13 sprieduma 62. punktu.

Atšķirībā no saskaņotajiem standartiem, kas atbilstoši Savienības saskaņošanas tiesību aktiem ir izstrādāti, pilnībā pamatojoties uz jauno tiesisko regulējumu²², gaidāms, ka uz *CPR* balstītie saskaņotie standarti tikai iezīmēs, pēc kādām metodēm un kritērijiem attiecībā uz būtiskajiem raksturlielumiem novērtēt būvizstrādājumu ekspluatācijas īpašības. Kopumā tie nenosaka prasības attiecībā uz izstrādājumu ekspluatācijas īpašībām. Tas ir saistīts ar iepriekš minēto pilnvaru sadalījumu starp ES un dalībvalstīm.

Viena no *CPR* īpatnībām ir, ka tajā paredzēts, ka saskaņoto standartu izmantošana ir obligāta ražotājiem, laižot tirgū būvizstrādājumus, un dalībvalstu iestādēm, nosakot prasības to izmantošanai²³. Tas nozīmē, ka visas ieinteresētās personas var paļauties uz ieviestajiem vienotajiem noteikumiem un tām šajā nolūkā nav jāizmanto citi (nacionālie) instrumenti²⁴.

Tā kā attiecībā uz būvizstrādājumiem saskaņotos standartus izmantot ir obligāti un šie standarti būtiski ietekmē tirgu, tiem jo īpaši ir jābūt ļoti kvalitatīviem. Tas jāatceras, izstrādājot un piemērojot minēto standartu pieņemšanas procedūras. Īpaši svarīgi ir, lai dažādās ieinteresēto personu kategorijas²⁵ būtu pārstāvētas taisnīgi un līdzsvaroti un lai tiktu ievēroti *CPR* 3. panta 3. punkta un 27. panta noteikumi par jaunu klašu vai par ekspluatācijas īpašību robežvērtības līmeņu izveidi. Abos šajos aspektos ir iespējami uzlabojumi.

Tā kā lielākā daļa saskaņoto standartu attiecas uz *CPD* laiku un tā kā tie visi izstrādāti, pamatojoties uz standartizācijas mandātiem, kas parasti izsniegti pirms 10–20 gadiem, daži standarti tagad ir jāpārskata atbilstoši tehnikas un tirgus attīstībai. Turklāt līdz šim ne visas specifiskās *CPR* iezīmes ir pilnībā izprastas un atzītas. Lai pārietu no *CPD* uz *CPR*, ieinteresētajām personām, Eiropas standartizācijas organizācijām un dalībvalstu iestādēm bija jāmacās pielāgoties jaunajām iezīmēm un jāpārceļ tās uz saskaņotajiem standartiem. Šā procesa uzsākšanā ir bijusi zināma kavēšanās, un pašlaik noris pielāgošanās.

Šo apstākļu iespaidā Komisijai bija jāveic lielāks uzraudzības un kontroles darbs. Rezultātā liels skaits potenciālo saskaņoto standartu nav izziņoti *Oficiālajā Vēstnesī* pirms atbilstošām korekcijām vai tādu deleģēto aktu pieņemšanas, ar ko iekļauj klases un/vai robežvērtību līmeņus. Īpaši svarīga būs nepārtraukta sadarbība ar Eiropas Standartizācijas komitejas (*CEN*) konsultantiem, lai uzlabotu situāciju pirms saskaņoto standartu iesniegšanas Komisijai nolūkā publicēt to atsauces *Oficiālajā Vēstnesī*.

Lai gan *CPR* būtiski nemainīja šīs jomas saskaņoto standartu kopējo sistēmu, ieinteresētās personas nesen pieprasīja ātrāku un racionālāku standartizācijas procesu, kurā standarti labāk atbilstu lietotāju vajadzībām. Uz *CPR* balstīto saskaņoto standartu izsmelošais raksturs, ko apstiprinājusi Tiesa iepriekšminētajā lietā C-100/13²⁶, joprojām prasa pielāgot vairākus standartus²⁷. Turklāt jāsniedz jauni vai pārskatīti standartizācijas pieprasījumi²⁸ un jāpabeidz darbs pie tiem saskaņotajiem standartiem, kas vēl nav izziņoti *Oficiālajā Vēstnesī*. To visu var panākt, tikai īstenojot uzlabotu sadarbību starp *CEN*, dalībvalstīm, nozari, Komisiju un

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Lēmums Nr. 768/2008/EK par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK, OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.

²³ Sal. ar 4. panta 2. punktu, 8. panta 3. punktu, 8. panta 6. punktu un 17. panta 5. punktu.

²⁴ Piekļuve saskaņotajiem standartiem ir svarīgs jautājums, kā Tiesas ģenerāldokāts atzinis secinājumos (jo īpaši 51. punktā), kas sniegti 2016. gada 28. janvārī lietā C-613/14. Šajos secinājumos arī uzsvērts, ka standarti ir ES saskaņošanas mehānisma daļa. Turklāt Eiropas Ombuds nesen slēdza jautājumu par šo tematu Q2/2013/EIS, sniedzot ziņojumu 2015. gada 11. decembrī.

²⁵ Sk. *CPR* 17. panta 2. punktu.

²⁶ Sk. 16. zemesvērtības piezīmi.

²⁷ Jo īpaši attiecībā uz konkrētām būvju pamatprasībām.

²⁸ Tā kā grozījumi esošajos standartos būtu jāveic, izmantojot saīsināto pilnvarojuma procedūru.

attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši izmantojot Kopīgo standartizācijas iniciatīvu²⁹.

6. EIROPAS TEHNISKĀ NOVĒRTĒJUMA ORGANIZĀCIJA (EOTA)

Attiecībā uz izstrādājumiem, kuru ekspluatācijas īpašības nevar pilnībā novērtēt ar saskaņotajiem standartiem, CPR³⁰ ir definētas konkrētas procedūras, proti, ka ražotāji pieprasa Eiropas tehnisko novērtējumu un ka tehniskā novērtējuma iestāžu (TNI) organizācija EOTA izstrādā un pieņem END.

EOTA politikas mērķi, kas definēti CPR un izriet no pieredzes un kritikas saistībā ar CPD, tika sasniegti: saīsināt un vienkāršot procedūras, samazināt izmaksas ražotājiem un padarīt šīs procedūras pārredzamākas. Pārejot no izstrādājumu apstiprinājumu sniegšanas tikai uz to ekspluatācijas īpašību novērtēšanu, pirmais solis bija ieviest principu kopumu³¹, ko pēc tam pārveidoja par konkrētām END sagatavošanas un pieņemšanas procedūrām³². Pateicoties iesaistīto ražotāju un Komisijas lielākai līdzdalībai šajās procedūrās, atbilstība šiem principiem ir bijusi laba.

Kopš 2011. gada novembra lielākā daļa dalībvalstu, izmantojot Komisijas elektroniskos līdzekļus saskaņā ar stingriem kritērijiem, kas izklāstīti CPR un balstās uz to³³, ir norīkojušas TNI. Eiropas tehnisko novērtējumu (ETN) pieprasījumus un līdz ar to arī END projektu sagatavošanu galvenokārt veic nedaudzas TNI.

Tomēr pāreja no CPD uz CPR vēl nav pabeigta. Gandrīz 90 % ETN, kas izsniegti atbilstoši CPR, joprojām balstās uz Eiropas tehniskā novērtējuma pamatnostādņēm (ETNP), kas izmantotas kā END³⁴. Šīs prakses principi ir saskaņoti ar EOTA, un tie ir jāievēro, lai novērstu jebkādas sarežģījumus, jo īpaši iesaistītajiem ražotājiem. Pašlaik noris ETNP pārveidošana par END, sākot ar visbiežāk izmantotajām³⁵. Eiropas tehniskos apstiprinājumus, kas izsniegti atbilstoši CPD (līdz 2013. gada 30. jūnijam) ražotāji var izmantot kā ETN līdz to derīguma termiņa beigām (maksimāli piecus gadus, t. i., iespējams līdz 2018. gada 30. jūnijam)³⁶.

TNI pieejas maiņa no „izstrādājuma apstiprinājuma” uz „ekspluatācijas īpašību novērtējumu” ir galvenā problēma attiecībā uz to, kā pareizi īstenot CPR noteikumus par END sagatavošanu un pieņemšanu. Pēc Komisijas Īstenošanas regulas (ES) Nr. 1062/2013 par būvizstrādājumu Eiropas tehniskā novērtējuma formātu³⁷ pieņemšanas EOTA un Komisija vienojās par principiem, kā vadīt END sagatavošanu, un izstrādāja sīkus norādījumus, pamatojoties uz

²⁹ Komisijas 2016. gada 1. jūnija lēmums „On the approval and the signing of the Joint Initiative on Standardisation”, C(2016)3211.

³⁰ Sk. 19. panta 1. punktu, lai definētu šo pasākumu darbības jomu.

³¹ Sk. 20. pantu.

³² Sk. CPR 19. panta 2. un 3. punktu un II pielikumu, sk. arī 21. pantu.

³³ Sk. CPR 29. un 30. pantu un IV pielikuma 2. tabulu. Arī Komisijas pamatnostādnes atbilstoši 29. panta 4. punktam ir pienācīgi paziņotas dalībvalstīm. Līdz 2016. gada maijam 25 valstīs bija norīkotas 50 TNI, tostarp trijās EBTA valstīs. Sešas dalībvalstis nav norīkojušas nevienu TNI.

³⁴ Sk. CPR 66. panta 3. punktu.

³⁵ Atsauces publikācija uz pirmo šāda veida konvertēto END *Oficiālajā Vēstnesī* bija 2016. gada maijā.

³⁶ Sk. CPR 66. panta 4. punktu.

³⁷ OV L 289, 31.10.2013., 42.–43. lpp.; šā tiesību akta pamatā ir CPR 26. panta 3. punkts.

šajos procesos gūto pieredzi³⁸. Tas viss ļāva 2015. gada jūlijā pirmo reizi publicēt *Oficiālajā Vēstnesī* atsaucis uz END³⁹.

EOTA nav informējusi Komisiju par to, ka būtu jebkādi nepieciešams atrisināt domstarpības starp TNI, kā norādīts CPR 23. pantā. Tomēr tas nenozīmē, ka šādu domstarpību nav, jo īpaši tāpēc, ka *EOTA* END ir pieņēmusi ar kavēšanos⁴⁰.

Tātad CPR 19., 20., 21. un 24. pants darbojas atbilstoši to mērķiem. Praktiskā pāreja no *CPD* uz *CPR* varēja būt ātrāka, un ieviestās procedūras varētu turpināt racionalizēt. Tomēr kopumā uzlabojumus, kas vajadzīgi ātrākai un pārredzamākai END pabeigšanai, var veikt bez regulatīviem priekšlikumiem⁴¹.

7. PAZIŅOTĀS IESTĀDES UN PAZIŅOJOŠĀS IESTĀDES

Ar *CPR* izveidotās sistēmas uzticamība lielā mērā balstās uz paziņotajām iestādēm⁴², kam jāizpilda stingras prasības attiecībā uz tehnisko kompetenci, objektivitāti un atbildību⁴³. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš to neatkarībai — kritērijam, kas uzsvērts *CPR* pieņemšanas procesā. Dalībvalstu nozīmētās paziņojošās iestādes⁴⁴ ir atbildīgas par valstu paziņošanas procedūru un uzraudzības procedūrām.

Paziņoto iestāžu grupas un tās apakšgrupu darbības ir uzlabotas, pateicoties to tiesiskā atbalsta pastiprināšanai *CPR*⁴⁵. Šāda saskaņošana ir vajadzīga, lai nodrošinātu ieviesto noteikumu vienādu piemērošanu, tādējādi izvairoties no šādā izskanējušās kritikas par prakses atšķirībām šajā jomā.

Lielāka juridiskā noteiktība un konsekvence tika panākta, kad ar Komisijas 2014. gada 18. februāra Deleģēto regulu (ES) Nr. 568/2014⁴⁶ tika grozīts *CPR* V pielikums. Minētā regula precizēja, kādā pakāpē un ar kādu lomu paziņotās iestādes iesaistās būvizrādājumu ekspluatācijas īpašību noturības pārbaudē un novērtēšanā. Rezultātā paziņotās iestādes tagad labāk izprot savus pienākumus.

Pāreja no *CPD* uz *CPR* radīja pieejas maiņu arī attiecībā uz paziņotajām iestādēm. Dažām no tām vēl ir jāpielāgojas, lai papildus pārējiem to funkciju precizējumiem pilnībā veiktu visu, kas vajadzīgs attiecībā uz mērķtiecīgām sertifikācijas darbībām⁴⁷. Tas attiecas arī uz akreditācijas standartu izmantošanu paziņošanas vajadzībām.

³⁸ Sk. CPR 24. pantu.

³⁹ Līdz 2016. gada maijam *Oficiālajā Vēstnesī* bija izziņoti 40 END.

⁴⁰ Līdz šim *EOTA* nav ziņojusi Komisijai arī par jebkādiem kavējumiem END izstrādē, kā prasīts CPR II pielikuma 6. punktā.

⁴¹ Procedūras noteikumus, kas izklāstīti CPR II pielikumā, varētu racionalizēt, izmantojot deleģēto aktu (sk. 19. panta 3. punktu un 60. panta d) punktu).

⁴² Šīs iestādes ir aicinātas veikt trešo personu uzdevumus būvizrādājumu ekspluatācijas īpašību noturības novērtējuma un pārbaudes jomā. Līdz 2016. gada maijam bija pieteiktas 623 paziņotās iestādes.

⁴³ Prasības par paziņotajām iestādēm ir izklāstītas CPR 43. pantā.

⁴⁴ Sk. CPR 40. pantu.

⁴⁵ Sk. CPR 43. panta 11. punktu un 55. pantu.

⁴⁶ OV L 157, 27.5.2014., 76.–79. lpp.

⁴⁷ Pretstatā izstrādājumu sertifikācijai *CPR* un jo īpaši tās jaunais V pielikums koncentrējas uz ekspluatācijas īpašību noturības pārbaudi.

Sakarā ar *CPR* noteikumu piemērošanu šajā jomā saņemtās atbildes liecina, ka daži noteikumi varētu būt precīzāki⁴⁸. Tāpat šiem noteikumiem⁴⁹ nāktu par labu, ja papildus tiktu pārbaudīts, vai tie nebūtu jānodala no jaunās pieejas principiem⁵⁰.

8. MIKROUZŅĒMUMI UN VIENKĀRŠOŠANA

Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus MVU un mikrouzņēmumiem, *CPR* ir paredzētas atkāpes no pienākuma sagatavot ekspluatācijas īpašību deklarāciju⁵¹ un vienkāršotas procedūras būvuzturējuma laišana tirgū⁵².

Pašreizējā īstenošanas posmā pieredzes par to, kā praktiski izmantot lielāko daļu šo iespēju, vēl nav daudz, izņemot noteikumus par vienkāršotām procedūrām attiecībā uz klasifikāciju bez testēšanas, uz koplietošanu un kaskādes principu⁵³. Šie noteikumi attiecīgā gadījumā tiek lietoti bieži.

Tomēr līdz šim nav dokumentāru pierādījumu par to, kā tiek izmantotas citas attiecīgās iespējas. Tas varētu nozīmēt, ka gaidītā finanšu un administratīvā sloga atvieglošana uzņēmumiem nav īstenojusies. Ieinteresēto personu norādītie iemesli, kāpēc ieviešana bijusi pieticīga, ir arī šādi:

- dažādas prakses un interpretācija dalībvalstīs;
- nozares mazā informētība par šīm iespējām;
- neskaidrība par *CPR* galveno terminu nozīmi;
- grūtības uzskatāmi pierādīt „līdzvērtību” un/vai nodrošināt alternatīvu tehnisko dokumentāciju;
- šaubas par piemērojamo finanšu ietaupījumu faktisko apmēru;
- bailes no iestāžu vai lietotāju neapmierinātības, ja procedūras netiek (pareizi) piemērotas.

Jo īpaši šīs šaubas ir ietekmējušas mikrouzņēmumu iespējas piemērot 37. pantā noteiktās vienkāršotās procedūras, kā paredzēts *CPR* regulatīvajā procesā.

Šķiet, vajadzīga visaptveroša pieeja, kurā tiek precizēta tālākā virzība un kura labāk apmierinātu ES būvniecības nozarē aktīvo MVU un jo īpaši mikrouzņēmumu gaidas. Komisijai ir jāsekmē šīs norises, īstenojot diskusijas tehniskā platformā.

9. TIRGUS UZRAUDZĪBA

Atbilstoši jaunajam 2008. gadā pieņemtajam tiesiskajam regulējumam ar Regulu (EK) Nr. 765/2008⁵⁴ tika izveidota galvenā administratīvā tirgus uzraudzības sistēma dalībvalstīs,

⁴⁸ Sal. jo īpaši ar *CPR* 43., 45., 46. pantu, 52. panta 2. punktu un 55. pantu.

⁴⁹ No Lēmuma Nr. 768/2008/EK.

⁵⁰ Sal. jo īpaši ar *CPR* 44. pantu, 50. panta 1. punktu, 51. pantu un 53. panta 2. punktu.

⁵¹ 5. pants.

⁵² 36.–38. pants. No minētajiem 37. pants attiecas konkrēti uz mikrouzņēmumiem.

⁵³ 36. pants.

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Regula (EK) Nr. 765/2008, ar ko nosaka akreditācijas un tirgus uzraudzības prasības attiecībā uz produktu tirdzniecību un atceļ Regulu (EEK) Nr. 339/93, OV L 218, 13.8.2008., 30. lpp.

savukārt Lēmumā Nr. 768/2008/EK bija ietverti atsauces noteikumi par atsevišķām tirgus uzraudzības procedūrām: šos noteikumus bija paredzēts izmantot, tos iestrādājot nozares tiesību aktos. Tādējādi CPR 56.–59. pants, kas attiecas uz tirgus uzraudzību, lielā mērā pamatojas uz Lēmuma Nr. 768/2008/EK R31.–R34. pantu, bet bija jāpielāgo konkrētajam kontekstam. Varētu uzskatīt, ka šie pielāgojumi daļēji izraisījuši dažas CPR⁵⁵ īstenošanā pieredzētas tirgus uzraudzības problēmas.

Tirgus uzraudzības iestāžu darbība dalībvalstīs pamatojas uz Regulu (EK) Nr. 765/2008 kopš tās piemērošanas sākuma 2010. gada 1. janvārī, un šādas iestādes būvizstrādājumu jomā ir pienācīgi izveidojušas visas dalībvalstis, lai gan tajās atšķirušies pieejamie resursi un reālā ietekme uz tirgu. Dažos pēdējos gados šo iestāžu sadarbība tirgus uzraudzības administratīvās sadarbības grupā (*AdCo-CPR*) ir pastāvīgi pastiprinājusies, daļēji pamatojoties uz jauno ES sniegto finansiālo atbalstu grupas darbībām. *AdCo-CPR* nesen organizēja vairākas kopīgas tirgus uzraudzības darbības un efektīvi palīdzēja izstrādāt *ICSMS* sistēmu⁵⁶, sekmējot tās nodarītu būvniecības nozares vajadzībām. *RAPEX* sistēma, kas izveidota atbilstoši Produktu vispārējās drošības direktīvai 2001/95/EK, ir izmantota arī attiecībā uz būvizstrādājumiem nolūkā panākt to lietošanas drošumu.

Citas pašreizējās norises *AdCo-CPR* grupā saistās ar nozares pieejas sagatavošanu attiecībā uz būvizstrādājumu riska novērtējumu. Turklāt dalībvalstu iestādes risina aktuālās problēmas, kas saistās ar CPR 56.–58. panta piemērošanu, un vēlas attiecīgās procedūras⁵⁷ racionalizēt. Šīs norises ļoti labvēlīgi ietekmēs turpmākos lēmumus par tirgus uzraudzības uzlabošanu dalībvalstīs.

10. SECINĀJUMI, IETEIKUMI UN TURPMĀKAIS DARBS

CPR ir īstenota tikai salīdzinoši īsu laikposmu, tāpēc ne visi *CPR* izvirzītie mērķi jau ir sasniegti. Ievērojama daļa iepriekš minēto problēmu attiecas uz īstenošanas grūtībām un to, ka ieinteresētās personas pielāgojumus izdarījušas novēloti. Lai par tiesību akta rezultātiem būtu iespējams izdarīt galīgus secinājumus, vēl jāuzlabo tā īstenošana, jo īpaši nacionālā līmenī (piemēram, attiecībā uz vienotu interpretāciju un brīvas aprites šķēršļu novēršanu), kā arī citu tādu dalībnieku līmenī kā *CEN* un *EOTA*. Tāpēc šajā posmā Komisija neuzskata par lietderīgu ierosināt *CPR* grozījumus.

Tomēr Komisija saskata skaidru nepieciešamību turpināt dialogu ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām, stingri uzraugot situāciju un spēkā esošo noteikumu piemērošanu.

Pamatošanās uz jau panāktajiem sasniegumiem precizējumu ziņā, turpinot atbalstīt pietiekamu un vienādu *CPR* īstenošanu, kā arī koncentrēšanās uz šajā ziņojumā apzinātajām jomām jo īpaši varētu nozīmēt arī papildu skaidrojoša materiāla un ieteikumu izstrādi, kā arī ar saziņas un informācijas pasākumus.

⁵⁵ Komisija 2013. gada 13. februārī pieņēma priekšlikumu paketi nolūkā uzlabot patēriņa preču drošumu un rūpniecības izstrādājumu tirgus uzraudzību (COM(2013)75; COM(2013)78; COM(2013)76), kas vēl ir jāpieņem Eiropas Parlamentam un Padomei.

⁵⁶ Tirgus uzraudzības vispārējā informācijas un saziņas atbalsta sistēma.

⁵⁷ Komisija līdz šim nav informēta par jebkādam dalībvalstu ierosinātām formālām procedūrām atbilstoši šiem pantiem; saskaņā ar 56. panta 2. punktu šāda informācija būtu bijusi vajadzīga šādu procedūru pašā sākumā.

CEN, dalībvalstīm, nozarei un Komisijai cieši un efektīvi sadarbojoties, standartizācijas procesu iespējams paātrināt un racionalizēt un panākt, ka standarti labāk atbilst lietotāju vajadzībām.

Kas attiecas uz *EOTA*, varētu racionalizēt *CPR* II pielikumā izklāstītos procesuālos noteikumus, lai ātrāk un pārredzamāk pabeigtu *END*, pieņemot deleģēto aktu.

Šajā posmā Komisija uzskata, ka vēl vairāk jāprecizē konkrēti *CPR* noteikumi, lai atbalstītu vienādu piemērošanu, jo īpaši:

- 5. pants par atkāpēm no ekspluatācijas īpašību deklarācijas izstrādes;
- 6. pants par ekspluatācijas īpašību deklarācijas saturu;
- 9. panta 2. punkts par informāciju aiz *CE* zīmes;
- 37. pants par vienkāršotām procedūrām mikrouzņēmumos;
- 38. pants par vienkāršotām procedūrām attiecībā uz izstrādājumiem, kas izgatavoti individuāli vai pēc pasūtījuma;
- 56.–58. pants par tirgus uzraudzības procedūrām.

Komisija grasās arī turpmāk uzmanīgi sekot regulas īstenošanai, lai apzinātu citus potenciālos jautājumus, kurus vēl nevar atrisināt pašreizējā interpretācijas līmenī.

Par apzinātajiem jautājumiem Komisija ar attiecīgajām ieinteresētajām personām iesaistīsies turpmākā dialogā, kas tiks īstenots tehniskās platformās un sāksies 2016. gada beigās. Tiklīdz varētu būt gaidāms, ka *CPR* ieviešana ir vairāk nobriedusi, un, ņemot vērā šāda dialoga iznākumus un gaidāmo saistīto pētījumu, nozares novērtējuma un ziņojumu rezultātus⁵⁸, Komisija pārskatīs *CPR* darbības rezultātus.

⁵⁸ Piemēram, iepriekšminētā būvniecības atbilstības pārbaude, *CPR* ekonomiskās ietekmes pētījums, ziņojums par *EOTA* finansējumu, iniciatīvas par tirgus uzraudzību un iniciatīva „Vienotā digitālā vārteja”.